

ANDØY KOMMUNE

Tilleggsinnkalling for Formannskapet

Møtedato: 08.11.2021
Møtested: Åse Grendehus
Møtetid: Kl. 15:00 – 18:00

Medlemmer med gyldig forfall eller er inhabil i noen av sakene, må melde fra så snart som mulig på tlf. 76 11 50 00. Varamedlemmer møter etter nærmere innkalling.

Dokumenter som ikke er offentlige, vil bli utlevert i møtet. Dersom medlemmene på forhånd ønsker å gjøre seg kjent med innholdet i disse dokumentene, er dokumentene tilgjengelig på rådhuset.

Andøy kommune

Knut Nordmo
Ordfører

NB! Formannskapetets medlemmer møter for befaring ved det nye sykehjemmet på Åse kl. 14.00. Møtet starter kl. 15.00 på Åse Grendehus.

Saksliste

Sak nr.	Sakstittel	
137/2021	Uttalelse til kommunal- og moderniseringsdepartementet vedrørende etablering av fond på 250 mNOK for Andøy kommune	
138/2021	Klagesak - klage på vedtak i styret i Samskap	U.off

ANDØY KOMMUNE

Uttalelse til kommunal- og moderniseringsdepartementet vedrørende etablering av fond på 250 mNOK for Andøy kommune

Saksbehandler	Arkivsaksnummer
Andreas Jordell	21/1136

SAKSGANG

Utvalg	Møtedato	Saknr
Formannskapet Kommunestyret		

Vedlegg:		
Dok.dato	Tittel	Dok.ID
03.11.2021	Handlingsregel bruk av ekstraordinære inntekter	172443

Forslag til vedtak:

1. Kommunestyret vedtar nedenstående uttalelse som gjelder regjeringens forslag om etablering av fond på kroner 250 millioner for Andøy kommune.
2. Kommunestyret ber ordføreren oversende uttalelsen til kommunal- og moderniseringsdepartementet.
3. Kommunestyret ber administrasjonen legge fram et forslag til handlingsregel som gjelder bruk av ekstraordinære inntekter, med utgangspunkt i vedlagte utkast.

Andreas Jordell
Rådmann

Bakgrunn for saken:

Landets nye Ap/Sp-regjering foreslår i sin regjeringsplattform (Hurdalsplattformen) følgende:

«Opprette eit fond for Andøy kommune på 250 millionar kroner. Dette skal ikkje føre til avkorting av andre tilskot til Andøy kommune eller hindre kommunen frå å få andre midlar til næringsverksemd. Regjeringa vil òg bidra til fleire arbeidsplassar og meir aktivitet i Andøy kommune, blant anna gjennom å styrkje romindustrien, leggje til rette for auka aktivitet i reiselivsnæringa og gjennomføre utbygging av Andenes hamn.»

Uttalelse til regjeringen, ved kommunal- og moderniseringsdepartementet:

Kommunestyret i Andøy kommune merker seg at det fra regjeringens side er fremmet forslag om å opprette et fond for Andøy kommune på 250 millioner kroner. Tiltaket, heretter omtalt som *fondet*, er beskrevet i den nye regjeringsplattformen (Hurdalsplattformen).

Kommunestyret merker seg en presisering om at tildelingen av *fondet* ikke skal føre til avkorting av andre tilskudd til kommunen, eller hindre kommunen fra å få andre midler til næringsutvikling.

Andøy kommunestyre merker seg også at regjeringen skal bidra til flere arbeidsplasser og mer aktivitet i Andøy kommune, blant annet gjennom å styrke romindustrien, legge til rette for økt aktivitet i reiselivsnæringen og gjennomføre utbygging av Andenes hamn.

Kommunestyret er meget positive til at regjeringen på denne måten forplikter seg til å bidra med flere arbeidsplasser og mer aktivitet i Andøy kommune.

Kommunestyret tolker Hurdalserklæringen slik at en styrking av romindustrien, økt aktivitet i reiselivsnæringen og utbygging av Andenes hamn vil være tiltak som vil bli finansiert på *annen måte* enn ved bruk av *fondet*.

Når det gjelder innretningen av *fondet*, legger kommunestyret til grunn at Andøy kommune gis anledning til å selv påvirke innretningen for forvaltningen av dette, med hjemmel i kommunelovens §2 om kommunalt selvstyre, og generelle prinsipper om medbestemmelse.

Kommunestyret vurderer slik medbestemmelse som et suksesskriterium for å identifisere adekvate tiltak, beslutte dem, og følge dem opp. Dette begrunnes i følgende fire forhold:

For det første: Som direkte konsekvens av flere år med nedbygging av administrativ kapasitet, utgjør Andøy kommunes administrasjon i dag en flaskehals for vekst og utvikling av Andøy-samfunnet. Andøy kommunestyre vurderer at det er overhengende risiko for at denne manglende kapasitet blir en hemske for planlagte etableringer av næringsvirksomhet i kommunen, så vel som tilrettelegging av attraktive boområder. Derfor er det svært viktig at administrasjonen rustes for å bli en bedre utviklingsaktør i egen kommune.

- Etter over ti år med omstillinger for å tilpasse kommunens tjenestetilbud til et stadig lavere innbyggertall, er kommunens administrative kapasitet i ferd med å nå en nedre grense for forsvarlig nivå på det kommunale tjenestetilbudet.
- I dag, ved inngangen til 2023 står kommunen foran nok et større budsjettkutt, som ytterligere vil medføre nedbygging av administrativ kapasitet.
- Konsekvensen er at Andøy kommune per i dag mangler løfteevne til å understøtte det volumet av nyetableringer som nå er under planlegging, og som både dagens regjering og forrige regjering har forpliktet seg til å understøtte.
- Situasjonen er mest akutt i de delen av administrasjonen som jobber med forvaltning og tilrettelegging av areal. Det er denne administrative kapabiliteten som er mest kritisk for å kunne tilrettelegge for summen av de private initiativene som skal lede til en konjunkturoppgang i lokalsamfunnet.

For det andre: Kommunestyret vurderer det som sannsynlig at Andøy kommunes økonomiske situasjon vil forverres over de kommende to-fire årene. Dette fordi innbyggertallet fortsatt er på vei ned, noe medfører reduserte rammetilskudd. Reduserte budsjetter vil sette den den administrative kapasiteten, jfr. over, under ytterligere press.

- Kommunens økonomiske situasjon har gradvis forverret seg som følge av en betydelig reduksjon i folketall i etterkant av vedtaket om nedleggelsen av Andøya flystasjon.
- Kommunens administrasjon vurderer det som sannsynlig at folketallet skal reduseres ytterligere som følge av MPA-basens avvikling i 2023. Det antas at minst hundre av dagens arbeidsplasser tilknyttet Andøy flybase vil bli flyttet. Den negative effekten på innbyggertallet vurderes å bli tre- eller firedoblet.
- Effekten av nyetableringer, primært gjennom etablering av Andøya Space Orbital, vurderes ikke å ha netto positiv effekt før tidligst 2025.
- Det ordinære rammetilskuddet, som funksjon av innbyggertall, står dermed foran en netto reduksjon over de neste årene.

For det tredje: Andøy kommunestyre vurderer dagens beholdning av ubundne fond som for liten for å kunne understøtte en helt nødvendig oppskalering av kommunens administrative kapasitet, jfr. over, uten at dette samtidig medfører risiko for å bryte kommunelovens krav til økonomiforvaltning. I ytterste konsekvens risikerer Andøy kommune å havne på ROBEK-listen, på tross av tildeling av et fond på 250 millioner kroner.

For det fjerde: Etter noen år som omstillingskommune er Andøy kommunes erfaring at det er flere utfordringer og begrensninger knyttet til den tradisjonelle innretningen av de tilskuddsordninger, som følger av forskrift for distrikts- og regionalpolitiske virkemidler. (FOR-2018-05-23-747)

Følgende premiss legges til grunn for dette fjerde momentet: Den viktigste aktiviteten en kommune utfører for å understøtte næringsvennlighet og bolyst, er å ta beslutninger som gjelder anvendelse av areal i kommunen, eksempelvis et privat initiativ for å etablere ny næringsvirksomhet. Slike beslutninger tas *direkte*, gjennom saksbehandling av konkrete initiativ, private så vel som offentlige, og *indirekte* gjennom etablering av planverk, hvis kanskje viktigste formål er å understøtte god saksbehandling.

Beslutninger som nevnt over er ikke i seg selv tilstrekkelig for å understøtte næringsvennlighet og bolyst, men uten disse stopper kommunen i praksis opp. Sagt med andre ord; lang eller økende ledetid på den type aktiviteter som direkte understøtter beslutninger om anvendelse av areal, leder til at kommunen utvikler seg saktere. I den grad en kommune prioriterer aktiviteter som går på bekostning av saksbehandling og planarbeid, gir dette en risiko for lavere kvalitet på det lovpålagte tjenestetilbudet, og dermed lavere utviklingstakt.

Andøy kommunes konkrete erfaringer er som følger:

- Forskriftens generelle innretning, og spesielt de begrensninger som følger av §6, er fornuftige for å unngå en ikke-bærekraftig oppbygning av tjenestetilbudet i kommuner som står foran reell og varig nedgang i folketallet. Innretningen kan imidlertid virke mot sin hensikt i en situasjon, som i Andøy, der en kommune reelt sett trenger å raskt skalere opp kapasitet for å understøtte vekst, som følge av en plutselig økning av næringsaktiviteten i kommunen.
- Innretningens bestemmelser om at tilskudd ikke kan benyttes til drift, incentiverer en kommunes administrasjon til søke om tilskudd til aktiviteter som strengt tatt ikke er en naturlig del av en kommunes lovpålagte kjerneoppgaver.
- Innretningens bestemmelser om at tilskudd ikke kan benyttes til drift, incentiverer også til etablering av medvirkningsprosesser som bevisst unnlates å bli knyttet opp mot kommunens lovpålagte og etablerte planprosesser. Dersom slike parallelle prosesser eies av aktører utenfor kommunen, eksempelvis et omstillingsprogram, kan det oppstå bestillinger – og forventinger – som kommunens administrasjon strengt tatt mangler mekanismer for å håndtere. En mulig konsekvens, i tillegg til redusert kapasitet til lovpålagte oppgaver, er redusert omdømme.
- Innretningens bestemmelser forutsetter en administrativt ressurs- og tidkrevende søknads- og godkjenningssprosess, der beslutninger om tildelinger skal fattes på fylkeskommunalt nivå. Søknadsprosessens primære formål er å sikre etterlevelse av nevnte forskrift. Denne aktiviteten er i seg selv lite verdiskapende, og beslutninger om

tildelinger fattet på fylkeskommunalt nivå står i mulig konflikt med den type tiltak en kommune selv oppfatter som formålstjenlige, jfr. kommunelovens bestemmelser om kommunalt selvstyre.

- Det viktig å vurdere innretning av *fondet* opp mot gevinstene fra det pågående omstillingsprogrammet, herunder hvorvidt det finnes tilstrekkelig innovasjonskraft i en kommune på 4600 innbyggere til at det er formålstjenlig å fortsette i samme spor.

Andøy kommunestyre ber regjeringen ta ansvar for å sette kommunens administrasjon i stand til å understøtte og tilrettelegge for kommunens vedtatte målsetninger om «næringsvennlig kommune» og «bolyst» på en helhetlig måte.

Kommunestyret i Andøy kommune legger derfor til grunn at fondet på kroner 250 millioner kroner helt eller delvis gjøres tilgjengelig for kommunen, og ikke gjøres til en del av et statlig omstillingsprogram.

Andøy kommune har som ambisjon å bli en tydeligere og mer aktiv utviklingsaktør i egen kommune. Kommunestyret har i forbindelse med denne uttalelsen vedtatt å utarbeide en handlingsregel som skal sikre ansvarlig og langsiktig bruk av ekstraordinære inntekter.

Handlingsregel for bruk av ekstraordinære inntekter [SKISSE / UTKAST]

Andøy kommune har som målsetning

- å bli en tydeligere og mer aktiv utviklingsaktør i egen kommune
- å finansiere en økende del av egne forpliktelser gjennom avkastning fra investeringer

Hensikten med dette dokumentet er å etablere prinsipper for bruk av ekstraordinære inntekter for å understøtte denne målsetningen.

Eksempler på ekstraordinære inntekter er salg av virksomhet, salg av eiendom, ekstraordinære tilskudd. Et budsjettoverskudd kan også argumenteres som tilhørende denne kategorien, da et kommunalt budsjett er planlagt å gå i balanse.

Målsetningen fordrer at ekstraordinære inntekter benyttes til kjøp av eiendeler i ressurser (eng. assets) med et fremtidig avkastningspotensial. Avkastning kan være finansiell, eksempelvis verdistigning eller utbytte, eller den kan måles i form av etablering av lokale arbeidsplasser og tilsvarende avkastningskriterier.

Hovedprinsipp

Ekstraordinære inntekter skal benyttes som følger, i prioritert rekkefølge:

1. Oppbygning av ubudne fond, dersom saldoen på ubundne fond er under 3% av inntektsbasen (13 millioner kroner for 2021)
2. Kjøp av eiendeler i ressurser (eng. assets) med et fremtidig avkastningspotensial for Andøy kommune.

Unntak

1. Det er behov for en akutt økning av kommunens administrative kapasitet, med formål å sikre at kommunen kan understøtte planlagt utvikling. En slik kapasitetsøkning kan være midlertidig eller permanent.
2. Det er behov for akutte tiltak for å redusere forpliktelser, med formål å forhindre permanente ubalanser på driftsbudsjettet. Eksempelvis kan det være formålstjenlig å redusere gjeldsbelastning dersom renteutgiftene er store og økende, eller det kan være viktig å foreta akutt vedlikehold på kommunalt eid infrastruktur som bygninger og avløpsledninger, av hensyn til helse, miljø og sikkerhet.

Presisering

Ekstraordinære inntekter skal ikke benyttes til kjøp av framtidige forpliktelser, eksempelvis infrastruktur, når slik infrastruktur ikke understøtter en del av det lovpålagte tjenestetilbudet. Forbedringer av eksisterende infrastruktur skal som hovedregel finansieres gjennom kommunens regulære investeringsbudsjett.